XLIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1933. junius 6. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapitotta: Dr. BOROS GYÖRGY.

Boldog és kellemes pünkösti ünnepet kivánunk kedves hitrokon olvasóinknak!

A pünkösti egyakarat.

„És amikor a pünkösd napja eljött, mindnyájan egyakarattal együtt valának.“ (Csel. 2. r. 1. v.) Azelőtt a 40 nap alatt különböző helyeken végezhették a tanítványok feladataikat, megbizatásaikat. De áldozó csütörtök összegyűjtötte őket és a 10 nap reményteljes várakozásban telt el az igéret beteljesedéséig. A nagy igéret arra késztette őket, hogy az előkészületi idő alatt, lelkük egyensúlyát helyreállítva, egyakarattal legyenek és ebben a lelkiállapotban várják a Jézus által igért nagy ajándék megnyerését, ez tette sikeressé, eredményessé munkájukat.

Egyenes figyelmeztetés ez a mai összekuszált világnak, társadalmi és egyházi közületeknek, hogy a nagy és eredményes célok kimunkálása, elérése, csak egyakarattal történhetik. De sajnos, ez csaknem minden téren teljesen kiment gyakorlatból. Jézus nevére hivatkozunk, de kereszténységünk széthuzó; tanitványoknak szeretjük nevezni magunkat, de mennyire nincs meg még a kisebb keresztényi célok eléréséért való küzdelemben sem az egyakarat!

Imádkozzunk és kérjük Isten megszentelő erejét, hogy munkálja bennünk az egyakaratra törekvést, hogy szent lelket nyerhessünk.

itarian School for the Ministri
Berkeley
America 40 CALIFORNIA

Anyák és apák.

Ott a bölcső mellett, vagy künn a temetőben? Hol vagytok drágábbak, édesebbek, igazabbak minekünk, ti csodatevő emberek. Ti akik ugy tudtok szeretni, ti akik szeretetből éltek és szeretetből tesztek mindent érettünk, kiket énfiamnak, énleányomnak, éngyermekemnek neveztek. Ti szülők, ti e világ megváltói a megszűnéstől, megsemmisüléstől!

Mi lenne nélkületek? Mi lenne azzal a kisgyermekkel, ha az anya nem engedné többé a keblére, hogy onnan szívja magába az életadó édes tejet. Mi lenne veled iskolás fiú és leány, ha egyszer azt írná apád: rám többé ne számíts, tőlem ne várj semmit, én többé nem vagyok apád. És te fürge kis leány hova folyamodnál, ha anyád azt izenné: te nem vagy az én gyermekem, engem ne szeress, mert már én sem szeretlek téged!

Ugy-e végig borzong a hátad, kedves olvasó? Ugye nem is hitted, hogy ilyesmire is lehet gondolni?! Nem magyarázom neked ezt a hihetetlen és elképzelhetetlen borzasztó dolgot, mert csak figyelmezteni akartalak arra, amiről néha megfeledkezel, hogy „Isten után legnagyobb jótevőink a mi szülőink.“ Ezt ne feledd, erre gondolj, és a májusi virágnyilás idején, vigy bár egy szál virágot édes anyádnak. Gondolj az anyák napjára és emlékezzél meg a te édes apádról. Arról is, aki régen meghalt, mert rádhagyta nevét, becsületét, szeretetét. Mert biztosította számodra az életet, mert ő segitett megélhetéshez, boldogsághoz.

Szenteljünk egy napot az anyáknak, az apáknak! *B. Gy.*

Pál Ferenc.

Egyházi életünk szép, de nehéz munkamezejéről, hol a becsületesen fáradozónak nem egyszer szúrja véresre a lelkét az értetlenség és rosszindulat tövise, 46 évi áldásos és eredményekben gazdag munkálkodás után f. évi majus hó 1-től nyugalomba vonult egy lankadatlan szorgalmú s ma 72 éves korában is ifjúi lelkesedéssel dolgozó munkás, kinek élete és munkássága példaadásképpen állitható unitárius lelkészkarunk elé. Ez a hív és becsületes, minden egyházi és társadalmi munkálkodásában példát mutató munkás: Pál Ferenc oklándi lelkész. Nyugalomba vonulása alkalmából közreadjuk az ő példaadó, értékes és szép életének történetét s megrajzoljuk a saját munkásságával kialakított emberi értékét.

Pál Ferenc a kristálytiszta vizü forrásokat termelő, gyönyörű kilátást nyujtó Firtos hegy aljában, az alig 300 lelket számláló, értelmes népü, udvarhelymegyei Firtosváralja községben született 1861. okt. 7-én, egyszerű székely földmives

szülőktől, kik három fiúk közül a kisebbiket — Ferencet — ahogy a váraljai ember mondja: kitaníttatták. Pál Ferenc a firtosváraljai jó hirnevű elemi iskola három alsó osztályát elvégezve a székelykeresztúri unitárius gimnázium előkészítő osztályának, később a gimnáziumnak tanulója lett.

1878-ban a kolozsvári unitárius főgimnáziumba iratkozott be és itt tett érettségit 1881 júliusában. Néhai Ferencz József nagynevű püspökünk biztatására a teológia hallgatója lett s 1884 nyarán papi vizsgát tett igen jó eredménnyel. Ezt a pályaválasztást soha meg nem bánta. A papi oklevél megszerzése után 1884-ben Tordára küldetett köztanítónak. Itt két éven át végzett elismerésre méltó munkát.

Ilyen előkészület után nyerte meg a rescenyédi kis egyházközség lelkészi állását, melyet 1886 november 28-án foglalt el ünnepélyes keretek között. Innen 4 évi szolgálat után az oklándi egyházközség hiveinek egyhangú bizalma az oklándi tekintélyes papi állásra szólította, hova 1890 november 2-án köszöntött be ugyancsak fényes ünnepi keretek között. Ettől az időtől kezdve Okland papja volt 42 esztendőn át. Itt végzett oly áldásos, egyházépítő és eredményes munkát, amilyennel nagyon kevesen tudnak dicsekedni. Nyájas, leereszkedő modora, egyszerűsége, józan élete, helyes ítélőképessége, egyházközigazgatási érzéke és a társadalmi életben való széleskörű jártassága nagy pappá tették és számára mindenki becsülését biztosították. Úgy hívei, mint a más vallásuak egyformán szerették és becsülték.

Maga az egyházkör is hamar fölismerte benne a komoly gondolkozású és vezetésre hivatott embert s már 1 évi lelkészi működése után 1887-ben a válópereket lebonyolító papiszék prókátorává választotta. E hivatalt az állami anyakönyvek életbelépése idejéig, vagyis 1896 októberéig viselte ismert pontosságával, belevive ebbeli mnukájába embertszerető szívének nemes érzéseit. — 1898-ban pedig egyházköri jegyzővé választatott. E hivatalt 16 éven át viselte nagytekintélyű esperese, Kisgyörgy Sándor esperes bácsink oldalán. Majd 1914-ben megnyerte az egyházköri élet legmagasabb tisztségét: köri esperessé választatott. 12 éven át volt az udvarhelyi egyházkör fungens esperese. Ez idő alatt nehéz napokat, sulyos esztendőket éltünk át úgy faji, mint egyházi tekintetben. Az ő komoly megfontoltságának és józan ítélőképességének köszönheti egyházkörünk, hogy a legválságosabb időben a legnehezebb kérdések is mindig közmegnyugvásra oldódtak meg. Midőn 1926-ban esperesi állásától megvált, az egyházkör — hálájának és elismerésének bizonyságául — tiszteletbeli esperessé választotta meg, mit az Egyházi Főatnács készségesen jóváhagyott.

Pál Ferenc a köri D. F. Egyletben is kivette részét a munkából. Ennek titkára, majd huzamosabb éveken át pénztárnoka s később 3 évig elnöke volt. Itt is pontosság jellemezte minden cselekedetét.

De az egyetemes egyház közérdekü nagy munkájában is derekasan részt vett Pál Ferenc esperes barátunk. 1906-tól az Egyházi Főtanácsnak tagja, mindezideig. Egy cikluson keresztül (5 évig)

egyházi közügyigazgató is volt az egyetemes egyház bizalma kifejezéséül. Az egyházi törvényeket kifogástalanul ismerte s e törvény tudásával teljes elismerést vívott ki a maga részére alant és fennt egyaránt. Egyházi érdekek támogatásánál áldozatkészségével mindig az elsők között igyekezett lenni. Példát mutatott az ifjabb nemzedéknek mindig az egyházi vezetők, kormányzók megbecsülésére.

Ime az ember, kinek pályája fokról-fokra fölfelé ível, ki pap, lelkész, a szó igazi értelmében, aki puritán és józan életével, nyájas, leereszkedő modorával és szinte páratlan szerénységével, bölcs ítélőképességével és közigazgatási érzékével, törvényismeretével és áldozatkészségével megnyerte hívei teljes szeretetét, az egyházkör lankadatlan bizalmát és az egyházi főhatóság őszinte elismerését. Ime az ember, aki a társadalmi életben és minden kultúrális megmozdulásban előljárt, mint példaadó lelkész. Nem csodáljuk, ha az ő egyházközségében eddig soha semmi zavar, békétlenség nem volt s komolyabb kellemetlenség egyetlen híve részéről sem érte soha és lelkét véresre nem szúrták az értetlenség és rosszindulat tövisei.

Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy Pál Ferenc esperes afiának minden munkájában igazi segítőtársa volt nemeslelkű, jó felesége, Imecs Róza Tisztelendő Asszony, a közszeretetben álló „Róza néni", ki ott volt mindenütt, hol dolgozni és az egyházért áldozatot hozni kellett, s akivel 43 esztendő óta éli ma is az igazi egyetértő és békés családi életet.

Nyugalomba vonulások alkalmából arra kérjük, hogy legyenek nekünk példaadóink ezután is, s ha nemes lelkükhöz fordulunk tanácsért és útbaigazításért: adjanak nekünk tanácsot és útbaigazítást ezután is. Egyben azt kívánjuk, hogy 46 esztendei kitartó munka után, évezzék boldogan a nyugalom éveit; hogy a jó Isten adjon békességet, megelégedést, boldog életet az új otthonban sok éveken keresztül. Szeretettel:

Karácsonfalva. *Bálint Ödön.*

Ki a demagóg? Olvasónk közül különösen azok, akik politikai napilapokat szoktak olvasni, lépten-nyomon találkozhatnak a *demagóg* és *demagógia* szavakkal. Minthogy nem mindenki képes e görög eredetű műszóknak helyes értelmét venni, helyénvalónak gondoljuk egy, a gróf Károlyi Imre roppant okos és érdekes könyvéből vett idézettel megmagyarázni, ki a demagóg. „Demagóg az, aki elsősorban saját érvényesülése szempontjából, saját — törvényes vagy törvénytelen — szándékainak megvalósithatása végett a tömeghiszékenységre és tömegbutaságra támaszkodva, a tömegszenvedélyre appellál, valótlanságokkal operálva készakarva izgat, bensőleg nem az ügyek jobbrafordulását kívánja előmozditani, hanem inkább azoknak elfajulását, hogy azután saját érdekében a zavarosban halászhasson." (Gr. Károlyi Imre: Az örvény szélén, 179—180. l.)

BŰNBÁNATKOR.

Szöv.: Bencze Domokos.
Dall.: Pálffy Ákos.

1. *Én Istenem, van-e nálad irgalom?*
Ha felszakad, ha felsajog sebem,
Könyörgő szájjal hivlak Istenem
s zokogva, sírva mind azt jajgatom:
Oh, én Uram, van-e nálad irgalom?

2. *Mindenki más, aki hozzád esdekel,*
megérzi lelked egy sugallatát
s e hang szívének szent nyugalmat ád.
Az én szavamra senki sem felel,
hiába kér, hiába is esdekel.

3. *Én jó Uram, könyörülő Istenem,*
ki nem kívánsz mást, csak bűnbocsánatot,
és bűneinket megbocsáthatod.
Gyötrő szívvel, sírva kérdezem:
Miért hagytál el, könyörülő Istenem?

4. *Igy küzdök én a világban egymagam,*
Hazátlan koldus, fáradt, üldözött,
igy küzdök fajok, bűn s erény között —
s kétségbe esve kérdem untalan:
Ki mondja meg, hogy az Isten merre van?

29. ZSOLTAR.

Szöv.: Bencze Domokos.
Dall.: Pálffy Ákos.

1. *Áldjátok Istent ti földi népek,*
áldjátok Istent emberek,
Magasztaljátok, dcsőitsétek;
magasztaljátok szerfelett.
Hozsánna néki emberek!

2. *Haragvó tenger zengésin átal*
viharból szól az úr elő
s kemény szavával, dörgő szavával
kemény sziklákat tördel ő.
Beszéde fennség és erő!

3. *Nagy cédruserdők halomra dőlnek,*
Libánon, Szirjon porba hull
és porba dőlnek királyi tölgyek
és ég is, föld is lángra gyúl,
ha szól az Úr, — ha szól az Úr,

4. *Pusztákat renget kemény szavával.*
Kades pusztáját rengeti.
És téren által, időkön által
hatalmát minden hirdeti:

5. *S az Úr, ki trónol téren s időben,*
ki trónol gyász és vér felett:
Megáldja dúsan, dicső erőben
a benne bízó népeket.
Hozsánna néki emberek!

IMÁDKOZZUNK!

Együtt voltak a mester és a tanítványok. Sok arany tanácsot hallottak már tőle. Érezték, hogy uj világban élnek, uj emberek lettek. Látták, hogy a mester gyakran elcsendesül, elgondolkozik. Észrevették, hogy imádkozik. Ők is szeretnének imádkozni, s kérik a mestert: uram, tanits minket imádkozni. És ajkát megnyitván, elmondotta, megtanitotta a legszebb imádságot:

Mi atyánk! Az enyém, a tiéd, mindnyájunk atyja, ki vagy a mennyben. Itt vagy velünk, közöttünk, bennünk, felettünk, kinek tudta nélkül egy hajszál nem eshetik le fejünkről. Ez a pár szó olyan édes, olyan minden. Ezt a kis gyermek is megtanulja, megtartja, s „kis kacsóit összetéve szépen", elmondja mielőtt megkezdődik az édes álom.

Apa, anya, a munkára induló, a jó és igaz ember ugy csüng ezen az imádságon, mint az alma a fán, mint a gyermek édesanyja kebelén.

Igaza volt annak, aki „legszebb imádságnak" mondotta. Szép, mint a reggeli napsugár, édes, mint a méz, tápláló, mint az a falat, melyet a madáranya, a szájából visz tova a fészekben váró fiókáknak.

Áldozás, megszentelés ez. Boldog az ember, amikor Istene elébe viheti, ha kell bánatos szivét, ha lehet boldog életét s igy „bejuthat Isten országába, hogy az Ő akarata mindenben minden.

Kezdjük elől. Mondjuk végig.

Ha szükségben szenvedsz, imádkozzál: Mi atyánk, add meg a mindennapi kenyerünket.

Ha vétkeztél embertársad, vagy Istened ellen, imádkozzál: Miatyánk, bocsásd meg a mi vétkeinket, valamint mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.

Ha erőt vesz rajtad a testnek indulata, imádkozzál: Miatyánk, ne vigy kisértésbe, hanem szabadits meg a gonosztól.

Nincsen és nem juthatsz olyan sorsba, hogy az imádság gyógyitó, áldó és megszentelő hatalmát meg nem éreznéd. És ez azt bizonyitja, hogy Isten kegyesen veszi gyermeke alázatos fohászát. Imádságodat meghallgatja és veled marad mind éjjel, nappal.

„Az ily ember nagyon boldog bizonnyal."

Miképen gondolom unitárius vallásos életünk fellenditését és bensőségesebbé tételét.

Két ujabb válasz érkezett be e feltett kérdésre. Az első egyszerű falusi vallásos, templomszerető, istenfélő asszony elgondolása, mely a maga természetességénél fogva szép és megkapó. Az alábbiakban közöljük.

I.

Unitárius vallásos életünk fellenditését és bensőségesebbé tételét jelen helyzetünkben ugy tehetjük, ha nagyon, de nagyon szeretjük Istent és embertársainkat. Ha az összes mulató helyiségeket legalább vasáranp bezárnák. Mert ha a nő azt mondja a férfinek, hogy menjünk az Isten házába, mert ha hallja a tiszteletes úr szép tanitásait könnyebben el fogja hordozni az élet sokféle nyomoruságát és jobb emberré válhat, azt feleli: minek? Ha adnának bár egy féllitret! Igen, mert az Istennek gyönyörüséges szép hajlékában nem tudja feltárni szivét az ő szerető Atyja előtt, de a kábitó szesz hatása alatt, a féllitres előtt minden bánatát elpanaszolja. És a nők? Oh azok elmennek az Isten házába s mikor kijönnek ezt mondják: „Milyen szépen prédikál ez a pap és szemüket törölgetik, de azért őrizkednek a módosabbak és büszkék attól, hogy a szegény nyomorulthoz is leereszkedjenek, nehogy a jó hirnevük elvesszen, ha egy szegényt meglátogatnak. Oh, milyen kevés a kivétel. Milyen szüken osztogatják az emberek egymás közt a szeretetet, pedig ez nem kerül pénzbe. Sokszor vádolom magam, miért vágyom embertársaim szeretetére és vigasztalására, miért nem várom ezt csak a jó Istentől, de mikor olyan szép volna az élet, ha mindannyian nagyon szeretnők egymást. Sokszor vagyok a templomba egyedül órák hosszat, ilyenkor könnyes szemmel sóhajtok fel „Én Istenem adj erőt, segélj minket, hogy jobbakká legyünk, mert ha nem, soha nem jutunk el a te országodba.

Hiába nagyjaink minden fáradozása, az emberiséget megváltoztatni nem lehet. Egyesek szeretik Istent, nem szeretik embertársaikat, mások szeretik embertársaikat, nem szeretik Istent s igy vallásos életünk nem lendül fel soha.

Hoghiz—Olthéviz, 1933. II. 11. *K.-né.*

II.

A történelem megismétli önmagát. Almási püspökségének kora hasonlit a mi időnkhöz. Akkor is nagy anyagi veszteségek érték egyházunkat, megromlottak az erkölcsök, iskoláink és templomaink az erőszaknak áldozatul estek. Almási püspök rendszabályokat hozott a rend helyreállitására, főuraink pedig Kolozsvárra siettek és adakozásra szólitották föl vallásközönségünket. Az adakozásban főuraink jártak jó példával.

Nekünk is rendszabályokra volna szükségünk, melyek kötelezők volnának mindenkire nézve. Szükségünk volna egy olyan alap gyűjtésére, mely biztositaná egyházunk fennmaradását.

Merem állitani, hogy ma sem a szegénység bajunk okozója, hanem, hogy nincs egy közös eszménk, mely mindenkit lekötne

és egyházunk szolgálatába állitana. Egy ilyen közös eszmének tartom egy „unitárius alap“ gyűjtését. Ezért a nemes célért mindenki versenyre kelhetne, s e nemes verseny biztositaná egyházunk jövőjét. Tudom, hogy a legszegényebb hivünk is, ha megmagyaráznák, szivesen adna egy pár csirkét vagy egy véka gabonát.

A gyűjtést a lelkészek végeznék köri esperes és felügyelő gondnokok vezetésével, ez lenne az unitárius papság fokmérője s ekkor látnok meg, kik a jó unitáriusok, kikre támaszodhatik egyházunk.

Adjunk mindenkinek munkát, hogy dolgozzék. Állitsuk sorompóba a Dávid Ferenc Egyleteket, a nőszövetségeket, a lelkészköröket. Menjünk el a nép közé, egyházunk gyökérszálai a nép lelkéből táplálkoznak, ezt a talajt műveljük, hogy egyházunknak úgy lelkileg, mint anyagilag éltető forrása legyen.

Ha nekünk e nemes munka sikerül, ami teljesen tőlünk függ, megváltozik fellendül, bensőségesebb lesz egész egyházi életünk.

Harangláb. *Buzogány Kálmán,* unitárius lelkész.

Gazdasági leánynevelő intézet

A Közlöny juliusi számában leányaink jövőjéről felvetettem nehány gondolatot s inditványképen említést tettem egy nálunk is felállítandó erdélyi gazdasági leánynevelő intézetről. Ebben a közleményben szóltam a putnoki m. kir. gazdasági felsőleánynevelő intézetről. (Örömmel jegyzem meg, hogy multkori kis cikkem nyomán akadt egy kereskedelmi végzettséggel bíró unitárius leánytestvérünk, aki ez iskolába beiratkozott. Két évet szándékozik ott tölteni s visszatérte után, ahogy lelkes unitáriusságát ismerem, bizonyára készséggel siet majd az eszme gyakorlati megvalósitásának és fejlesztésének segítségére.) Most tanév vége közeledvén, alkalomszerű ez intézet bővebb ismertetése.

„Az intézet arra törekszik, hogy a hazának munkás, hű honleányokat és a társadalomnak művelt magyar asszonyokat neveljen, az elhanyagolt családi tűzhely iránt az érdeklődést felkeltse és hogy a külföldi hasonló irányú intézeteket pótolja.

Az intézet 3 évfolyamból áll (multkori közleményünkben megírtuk már, hogy emellett vannak pár hónapos nyári kurzusok is), mindegyikében a kiképzés elméleti és gyakorlati. Az elméleti kiképzés a következő csoportokat öleli fel:

1. *Közismereti tárgyak és nyelvek,* u. m. magyar és világtörténelem, lélektan és neveléstan, magyar, német, francia nyelv, gyors- és gépirás, hittan, egészségtan, ének és torna.

2. *Háztartási, gazdasági és kertészeti tárgyak:* háztartástan és háztartási vegytan, gazdasági és háztartási számtan, üzemtan és számviteltan, növénytan, általános és részletes állattenyésztés (baromfitenyésztés és tejgazdaság) konyha-, gyümölcs- és virágkertészet.

A gyakorlati kiképzés a következő csoportokat öleli fel:

1. Háztartástan (sütés, főzés, befőzés, gyümölcs és zöldség fel-

dolgozás, takarítás, mosás, vasalás, folttisztitás, szappanfőzés, stb.).

2. Kézimunka: fehérnemű szabás-varrás, szabászati rajz, felsőruhavarrás, ruhajavítás, átalakítás és iparművészeti kézimunka

3. Kertészet: zöldségtermelés, virágtenyésztés és gyümölcsészet.

4. Gazd. gyakorlat a növénytermelés és állattenyésztés köréből.

5. Német és francia társalgás.

Működik továbbá a „Zrinyi Ilona" önképzőkör és a Wesselényi Miklósnéről elnevezett 53 számú cserkészcsapat.

Kedvező időben számos kirándulás a közeli erdős-hegyes vidékre, továbbá tanulmányi kirándulások gazdaságokba és kertészetekbe. Sport."

Még azt kell megirnunk, hogy ez az intézet milyen végzettségű és korú leányokat fogad be. Az I. évfolyamba 4 középiskolát végzett, 20 évesnél fiatalabb, testileg és szellemileg egészséges leányok vétetnek fel. Egyenesen a II. évfolyamra 5 középiskolai osztály, egyenesen a III. évfolyamra 8 középiskolai osztály elvégzése után vehetők fel a növendékek, de aki csak a III-ik évfolyamra iratkozik be, nem diplomát, hanem csak látogatási bizonyítványt nyer.

Amint látszik, ez a 3 évfolyamos intézet egészen magasfokú kiképzést ad. Ilyen intézet felállítására mi egyelőre — sajnos — még nem gondolhatunk. Nem szabad azonban megfeledkeznünk a nyári kurzusokról, melyek nem kivánnak sem ily magas fokú előképzettséget, sem ily sok felszerelést és előadót. Nálunk ilyen nyári kurzusoknak a tartása nem ütközik nagy nehézségekbe, azonkívül ügyes beosztással magsaabb nívójuvá is lehetne azt tenni, mint a putnoki nyári kurzusok, amelyek a 3 éves tanfolyam mellett inkább népszerűségre, vagy speciálizálásra hivatottak. Ezt a magasabb nivót nemcsak a tantárgyak okos és célszerű megválasztása és összeállítása útján, hanem az u. n. „folytatólagos képzés" módszerével is eérhetjük. Ez a folytatólagos képzés a nyugati nagy egyetemek rendezésében azt jelenti, hogy pl. ezt a 3 éves tanfolyamot hat egymásutáni nyári kurzuson végezheti el az, akinek télen erre nincs ideje. Ha nem is gondolunk ilyen hosszú, hat éven át folytatódó képzésre, egy három-négy éven át nyári kurzusokon történő kiképzést mi is megvalósithatnánk. A tananyag elrendezésére nézve a putnoki iskola tanterve jó kiindulási alapot szolgáltathat. Mindössze nálunk a magyar nyelv mellett a román és német tanítása lenne szükséges a francia helyett, mert hiszen Erdélyben e három nyelv tudása elsőrendű szükséglet.

Már most ami a gazdasági leánynevelő intézet helyét illeti, két város jöhet figyelembe. Székelykeresztur és — Kolozsvár. Székelykeresztúr már működő gazdasági iskolájával, valamint, székely népünk számára, központi fekvésénél fogva az előbb megindítandó kurzusok színhelyéül elsősorban kinálkozik kitünő megoldásként. Kolozsvár viszont a később megindítandó, magasabb fokú, 3 éves tanfolyamú, intézet számára kinál félre-nem-ismerhető lehetőségeket. Mindenek előtt itt van az unitárius leányotthon három képzett és e téren is gyakorlatal biró igazgatónőjével és felügyelő nőivel, speciálisan leányok számára előállított berendezkedéével. Itt van az Erdélyi Gazdasági Egyesület és sok más hasonló jellegű intézmény, szakképzett vezetőivel és dús lehetőségeket nyújtó

felszereléseivel. Végül pedig itt alkalom nyilik egy átfogóbb belterjes kisérletre az önellátást illetőleg. Mire gondolok? Van itt Kolozsvárt egy hatalmas unitárius internátus és konviktus, mely magában foglalja a kollegium tagozatainak (elemi, gimnázium, theologia) növendékeit, a leányotthont, kereskedelmistákat, iparos tanoncokat, stb. — együtt több mint háromszáz tanulót. Ezek mellé már évek óta készülünk fölállítani egy unitárius napközi otthont és aggmenházat. Mindezeknek az étkezése már most is csoportosítva van, lakás szempontjából pedig a napközi otthon és az aggmenház szintén közel lennének, mert — hiába — a központi fekvést, mi unitáriusok, nem tudjuk nélkülözni, lévén mindenféle intézményünkből csak egy. (A többi felekezetek már városrészenként birnak egy-egy templomot, iskolát, stb., amelyek így a külvárosokban is lehetnek.) *Miért ne lehetne most már felhasználni egy ilyen gazdasági leánynevelő intézet növendékeit ezeknek a központosított inézményeknek az ellátásánál?* Főzés szempontjából egészen könnyen elláthatnák az intézményeket — *tanulásképen,* de hozzájárulhatnának az ellátáshoz kertgazdaságok, tejtermékek feldolgozása, stb. által is, melyeket tanulásképen amúgy is végezniök kellene.

Végül pedig a napközi otthonban és aggmenházban a gyermeknevelés és szeretet munkálása, valamint az egészségtani kisérletezések rendjén szintén segíthetnének. Enek az elgondolásnak megvalósitása esetén nemcsak azt érnök el, hogy fenti intézmények tetemesen olcsóbban tudnának előállítani mindent s így a tanulók kevesebb költséggel végezhetnék iskoláikat, hanem maga a leánynevelőintézet is jól járna, amennyiben a nevelés most már igazán a leggyakorlatibb és legreálisabb módon folynék, közben pedig — a nyújtott segítség ellenértékeképen — a leánynevelő intézet növendékeinek ellátási költségei annyira minimálisra csökkennének, hogy azokat már a legszegényebb erdélyi magyar lány is vállalni tudná. Még álomnak is szépen hangzik kolozsvári intézményeinknek ilyen belterjes megszervezése és együttmunkálása, a legszebb pedig az egészben az, hogy mindez igenis megvalósítható.

Mindezek után így képzelném el leányaink gazdasági nevelésének beinditását. Megindulna Sz.-kereszturon a nyári kurzus, mely pár évig magasabb nívóju folytatódó képzést végezne, majd lassanként beindulna Kolozsvárt is a 3 éves rendes tanfolyam. Ez utóbbi beindulásától kezdve a kereszturi nyári kurzusok úgy alakulnának át, hogy azok főképen székely népünk szükségleteihez idomuljanak, míg a magasabb (l. a mult számban említett „directrix"-eket) képzést a kolozsvári intézet venné át.

Mindez, természetesen. csak úgy érhető el, ha egyházi vezetőink, s különösen a Nőszövetsége, egyetért velünk e feladat fontosságát illetően. Ez egyetértés belátása végett vetettem fel ezeket a gondolatokat. *Szent-iványi Sándor.*

Figyelem! A D. F. Egylet átdolgozott alapszabályainak letárgyalása végett, 1933. junius 7-én (szerdán) délután 5 órakor Kolozsvárt, az Unitárius Kollégium tanácstermében közgyülést tart. Óhajtandó, hogy minden fiókkör 1—1 megbizottal képviseltesse magát.

EGYHÁZI MOZGALMAK ÉS HIREK

Eredményesen vizsgáztak a gazdaifjak Székelykereszturon.

Unitárius egyházunknak egyik fő büszkesége a ma már teljes nyilvánossági joggal felruházott Székelykereszturi Unitárius Téli Gazdasági Iskola, mely minden tekintetben méltónak bizonyult azokra a reményekre, melyeket egyházi főhatóságunk hozzáfűzött s egyben, ifjú volta dacára, odasorakozik régi kipróbált és sok nehéz idő viharát átélt más kultúrintézményeink mellé. A Kereszturra beratkozott gazdaifjakról többizben maguk az állami kiküldöttek állapitották meg, hogy csodálatosképen a falvak legjobb elemeit foglalják magukban. Meglátszott ez a megállapitás helyessége a husvét nagyhetében dr. I. L. Ciomac szakoktatási vezérfelügyelő, valamint dr. Elekes Dénes felügy. gondnok és dr. Elekes Domokos egyházunk megbizottja, a helyi hatóságok, valamint nagyszámu gazdaközönség jelenlétében lefolyt vizsgákon is.

A vizsgára jelentkezett 44 tanuló közül egyetlen egy sem bukott meg, bár a vizsgák a legnagyobb szigoruság jegyében folytak le az előirt 18 tantárgyból. Amint a vizsgákról felvett hivatalos jegyzőkönyvek megállapitják, mindenkit megleptek a tanulók bátor, világos és határozott feleletei. Gyakorlati kérdésekre, melyeket gyakran adtak fel a tantestületen kivülálló jelenlevők is, éles itélőképességet, önálló gondolkozást árultak el. Kitünő eredménynyel vizsgázott 1, jelessel 14 és a többi tanulók között sem akadt egyeten egy sem, aki meg ne ütötte volna az előirt mértéket. — Az iskoal különös gondot fordit a tanulók vallásos és gazdasági kiképzése mellett az államnyelv esajátitására, melyet indokol a közszükségen kivül az is, hogy a végzett ifjak egyéves katonai szolgálat kedvezményében részesülnek és igy mint altiszti iskolai tanulók a hadseregnél kétségtelenül hasznát veszik az államnyelv tudásának. — Egyházunk áldozatkészsége folytán az iskola mintagazdasággal és elsőrangú gazdasági épületekkel, állatokkal van felszerelve, ahol bő alkalom nyilik a tanulóknak a gyakorlati ismeretek elsajátitására. Ám az iskola vezetősége ezzel sem éri be. Folytonos kapcsolatot tart fenn a környék gazdaközönségével. A közeli falvakban hetenként több gazdasági előadást rendez, a tanulókat kivszi a falusi tej-, hitel-, fogyasztási-, baromfi és más szövetkezetek tanulmányozására, sőt arar is gondol, hogy a falusi gazda maga tudja otthon elkésziteni a szükséges szerszámait. E célból egy teljesen felszerelt kerekes műhelyt tart fenn, melyben a tanulók kiképzést nyernek.

Az iskolában tand ijnincs és csupán ellátási dijat fizetnek a beiratkozott tanulók, sőt a szegényebbek számára több ösztöndijas alapitványi hely is van biztositva.

Uj cimbora, gyermekek lapja jelenik meg Szatmáron. Szerkeszti László Marcella, az a kedves kisasszony. aki Kolozsvárt és vidéken is sok kisgyermeknek szerzett nagy örömet, bájos meséivel. Melegen ajánljuk az Uj cimborát a szülőknek. Ára negyedévenként 50 lej. Hetenként jelenik meg.

Solymosi István egyházközségi gondnok inditványa.

E. K. Tanács Solymosi István erzsébetvárosi egyházközségi gondnok afiának, az egyház ujjáépítési alap létesítése tárgyában beadot tervezetére, a pénzügyi bizottság és az egyházkörök véleményének meghallgatása után a következő határozatot hozta:

E. K. Tanács mindenekelőtt megállapítja, hogy Solymosi István egyházközségi gondnok afiát inditványa megtételénél egyházunk iránti nagy szeretete és ragaszkodása vezette, eltelve erős aggodalommal egyházunk jövője iránt. Ez az erős aggodalom mindazok lelkében él, kik egyházunk sorsát, jövőjét szivükön hordozzák. Mindnyájunk előtt ismeretesek azok a nehézségek, melyeket le kell küzdjünk azért, hogy egyházi alkalmazottaink létminimumát előteremthessük. Mindnyájunkat a ma égető problémái foglalkoztatnak s bár igen gyakran tekintünk a bizonytalanság homályába burkolódzó jövő felé, a mindennél fontosabb jelen elviselhetőbbé tétele foglalja le figyelmünket. Egyházi alkalmazottaink a rossz gazdasági viszonyok és adósságok miatt nehézségekkel küzdő hiveink vállaira ujabb terheket — legyen az a legminimálisabb is — tenni, a lehetetlenséggel határos. Hiszen a beindított egyházi adózás is — egyházi alkalmazottainkat kivéve — szinte csődöt mondott. Iskoláink fenntartása, nehezen elviselhető terhet ró egyházközségeinkre és híveinkre. Ezért E. K. Tanács kimondja hogy a beadott indítvány a gyakorlatban a mai viszonyok mellett nem valósítható meg.

Hogy azonban az indítványban rejlő szép gondolat mégis testet ölthessen, híveink kötelező megterhelése nélkül, E. K. Tanács az egyház újjáépítési alap létesítését elhatározza s e körülményről köriratban híveinket, egyházi alkalmazottainkat és minden tisztviselőit értesíti, s felhívja őket e szép és elgondolásában felemelő alapítványhoz való tetszés szerinti önkéntes adakozásra.

Mihelyt e szép terv ilyenformán való beindítása eredménynyel fog járni, a gazdasági helyzet jobbrafordultával E. K. Tanács annak gyarapítási lehetőségeit az indítványban tett elgondolás szerint ki fogja szélesiteni.

E. K. Tanács Solymosi István egyházközségi gondnok afiának ezen egyház iránt érzett igaz szeretetéből fakadó indítványáért hálás köszönetet mond.

Bihar községben az ottani áttért és áttérés alatt levő hívek határozott kivánságára a husvéti ünnepeken unitárius istentiszteletet tartott, a püspök úr megbizása alapján, Rázmán Mór kolozsvári h. lelkész. Az istentiszteleten 62-en vettek urvacsorát. Általában széleskörü érdeklődés volt az unitárius istentisztelet iránt. A szervezkedés beindult.

A firtosmartonosi egyházközségből.

Firtosmartonosban az elmult télen is sikeres kultúrmunka folyt. Ez évben alakult meg a D. F. leányegylet, amely hetenként két este tartott összejövetelt a helybeli tanitónő vezetésével.

A D. F. Egylet szintén heti két estén, a házasemberekből álló olvasó egylet hetenként egy estén tartott összejövetelt. Mindenik egylet egyik estéje oktató, ismeretterjesztő, a másik estéje szépirodalmi, szórakoztató jellegű volt: tánc, ének, szavalatok, kézimunka, és fősúly fektetve a székely népviselet szépségének és hasznosságának a kidomborítására.

A nőegylet minden második vasárnap estén tartott műsoros, részben szórakoztató, részben vallásos tárgyu estélyeket Gálffy Ferencné elnöknő vezetésével. Minden közbeeső vasárnap este pedig Katona Ferenc esperes vezetése mellett vallásos estélyek tartattak. Mindkettő programmját a két egylet tagjai s az ebből alakult vegyes 3 szólamu dalkar és az iskolás gyermekek szolgáltatták nagy részben.

Tartatott Karácsonykor egy műkedvelői előadás, melynek jövedelme a most alakult fúvószenekar felsegítésére fordittatott. A rossz gazdasági viszonyokra való tekntettel a nőegylet estélyei közül csak egy, kimondottan a „Petőfi estély" volt beléptidijas, amelynek jövedelméből a boldog emlékű tanitónőnk és esperesnénk sírjára helyezett koszorut fizettük ki.

Egyleteink és vezetőink legfőbb vágya és óhaja egy kultúrház építése volna, melyet nagyon nélkülözünk. E célra egyleteink rendelkeznek 28.000 Leivel és 100 véka zabbal, illetőleg közadakozásból és tagsági dijakból begyült zabmagtárral.

Kendi Erzsébet, nőegyleti jegyző.

Püspöki vizsgálat a kolozsvári egyházközségben. Főtiszteletü püspök úr f. évi ápr. 22—23. napjain hivatalos vizsgálatot tartott a kolozsvári egyházközségben. Minden téren végzett alapos vizsgálat sajnálattal állapította meg, hogy a gazdasági válság és előállott pénzügyi leromlások miatt e virágzó egyházközség sulyos helyzetbe jutott anyagilag. De remény van rá, hogy az örvendetes megujulásnak indult vallásos élettel a hivek buzgósága és lehető áldozatkészsége ujból megindul s igy sikerül a hiányok és mulasztások pótlása. Biztositékot láttunk erre a most választott uj egyházközségi gondnok — Türkösi Sámuel — személyében, ki a presbiterium támogatásával — ennek az épitómunkának letéteményese. Isten áldása kisérje e munkát.

Jól érettségizett székely unitárius ifjú második éve kilincsel minden befelé nyiló ajtón. Egy-egy próbahétre kapott foglalkozást. Állandóbb kenyeret akart biztositani s jelentkezett egy iparosnál, akinek tetszett az arca, az is, hogy a mesterséget ki akarja tanulni. Mikor érettségijét mutatta: jaj uram, nem veheem fel, hiszen maga ha felszabadul, nagyobb úr lesz nálamnál. Sajnálom. — Ehez csak annyit jegyzünk hozzá, hogy a gazdasági iskolába a jelen évre csak négy unitárius ifjú iratkozott be.

Érettségi találkozó. Kérem azokat a volt osztálytársaimat, akikkel 1913-ban együtt érettségiztem kolozsvári unitárius kollégiumunkban, hogy a 20 éves találkozón sziveskedjenek megjelenni f. hó 11-én d. e. 9 órakor a kollégium tanári szobájában. *Hadházi Sándor*, tanár.

Női gazdasági tanfolyam. Előzetes hiradásként örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy a folyó év nyarán valószinüleg augusztus hóban a székelykereszturi gazdasági iskola keretében egy 4 hetes női gazdasági tanfolyam fog tartatni, gazdasági ismeretek szerzése végett. Kertészet, méhészet, gyümölcstermelés, aszalás, konzerválás, baromfitenyésztés, tejgazdaság, stb. köréből. Tandij nem lenne, a szegényebb sorsuak ellátási kedvezményt is kapnának. A részletekről későbben lelkészeink által értesitést fog küldeni főhatóságunk minden egyházközségbe.

Helyreigazitás. Folyóiratunk mult havi számában „*Kulturdélután a püspöki házban*“ című tudósitásunkból tévedésből kimaradt Márkos Bercike hegedűjátékának és Márkos Albertné úrnő zongorakiséretének megemlítése, amit azzal a megjegyzéssel hozunk helyre, hogy mint mindig, ugy akkor is nagy élvezetet és gyönyört szereztek kedves művészi játékukkal.

Homorodokland ünnepe. Lélekemelő ünnepség volt H. Oklándon 1933 május 14-én, amikor Pál Ferenc tb. esperes búcsut vett hiveitől, a lelkészi pályától s nyugalomba vonult. A szélrózsa minden irányából összegyült hatalmas néptömeg zsufolásig megtöltötte a templomot, melyben a 46 évi munkálkodásban elfáradt lelkész sziveket megható beszédben vett búcsut mindenkitől. Balázs András esperes fölolvasta a főtiszt. Püspök úr levelét, melynek rendkivül meleg hangja búcsúzó lelkészt és gyülekezetet egyaránt meghatotta s ugyancsak ő beszélt az egyházkör és lelkészkör nevében. Az ünnepség során Bálint Ödön, a szülőföld — Firtosváralja hiveinek és az Udvarhely-köri D. F. Egylet nevében tartott szép beszédet. Vass Albertné ngs. asszony a Nőegylet ajándékát adta át sziveket megható beszéd kiséretében. Máthé Mózes a presbitérium, Bencze Dénes jegyző a község, Dr. Máthé István f. gondnok az urikaszinó nevében szólottak a nyugalomba vonulóhoz. Vajda Károly énekv. mint szolgatárs köszönte meg szíves támogatását. A D. F. Ifj. Egylet nevében Fekete Domokos alkalmi búcsúzó verset mondott, majd pedig az iskolás gyermekek: Golicza Rebi, Benedek Mózes és az óvoda részéről Darados Nusi vettek búcsút a jó pásztortól. A templomi ünnepséget Sándor Gergely nyug. lelk. meleghangú beszéde zárta be. E beszédeket a nyugalomba vonuló lelkész állva hallgatta végig s mindenikre külön felelt. — Templomi ünnepség után vacsora volt, melyen százon felül vettek részt. Igen értékes pohárköszöntők hangzottak el, melyek az ünnepelt érdemeit domborították ki és Istentől békességet, örömet és megelégedést kértek nyugalomban eltöltő éveihez. ki.

Nemzetközi Liberális Vallásos Kongresszus. Jó előre értesitjük olvasóinkat, hogy 1934. augusztus 28-tól szeptember 2-ig bezárólag Kopenhágában vallásos Kongresszus lesz. Nagyon kivánatos, hogy a haladó vallásos eszmék iránt érdeklődő unitárius afiai figyeljenek fel erre a rendkivül érdekes és értékes összejövetelre. Rendes tagdij 1 dollár. A további tudnivalókról értesítést adunk esetről esetre.

Uj alapító tag. A kolozsvári Dávid Ferenc Unitárius Leányegylet 1000 lejjel a D. F. Egylet alapítói sorába lépett. Köszönettel fogadjuk a leányegylet e nemes cselekedetét, szolgáljon buzditásul.

Az unitárius Nőszövetség május 20-án, szombaton este 8 órai kezdettel az unitárius templomban fényesen sikerült templomi hangversenyt tartott. A templomo zsufolásig megöltő közönség a legnagyobb áhitattal és tetszéssel fogada a műsor igazán művészi számait. Szentimrey Jenő vezetésével a szavalókórus pompás, preciz és hangulatos előadást tartott. Puksáné Boross Irén, Kerubbi: Ave Máriája solo éneke az ünnepség fénypontja volt. A pianisszimo legfinomabb árnyalataiig gyönyörüen csengő hangja nagyszerűen érvényesült és kiváló templomi énekesnőnek is bizonyult. Ezután S. Kouba Paula, dr. Veszprémy Lajos, Stransky Gyula és Lázár Jenő vonósnégyest adtak elő, nagy műélvezetet nyujtó művészettel. A teológia Ütő Lajos tanár vezetése mellett hatásosan énekelt.

Bukaresti unitárius egyházközség életéből. Bukaresti unitárius testvéreink Lőrinczy Dénes megbizott lelkész és Barha Miklós mérnök bizottsági elnök vezetése alatt május 14-én gyülést tartottak a református elemi iskola tantermében. A gyűlés tárgyát a Bukarestben megalapitandó egyházközség szerevezeti szabályzatának előkészítése képezte. A megalakítandó egyházközségi közgyűlést pünköstre tervezik. Óhajtandónak tartják, hogy az alakuló közgyülésen az egyházi főhatóság képviseletében egy központi kiküldött is venne részt és szólna a gyülekezethez. Tervbe van véve két gondnok választása — egy tiszteletbeli és egy ügyvezető — két jegyző és egy 24 tagból álló presbiterium választása. Lelkész afia értesítése szerint unitárius híveink sok érdeklődést és jóakaratot mutatnak alakuló egyházközségünk iránt s minden remény megvan rá, hogy sikerrel fog járni. Lelkészünk panaszosan említi, hogy még mintegy 60 egyházközségünk lelkészétől nem kapott értesítést a Bukarestbe költözött vagy átmenetileg letelepedett unitárius testvéreinkről, ami megneheziti ottani missziói feladatát.

Helyreigazítások: 1. Folyóiratunk május havi számában *„Mélyitsük a tiszteletet“* cím alatt közölt cikk utolsó részében a kettőspont után következő templomi *felirás* elnézésből kimaradt. A mondat igy egészül ki: Nem mutat okos meggondolásra, ha az ifju szónok leakarja töröltetni a gyülekezet szeme elől ezt a templomi felirást: *„Az ifjak engedelmesek legyenek az öregeknek.“* (I. Péter 5. r. 5. v.) Kérjük lapunk olvasóit irják be lappéldányuk 74. oldalára.

2. A kolozsvári unitárius kollégium 1931—1932. iskolai évi Értesítőjében azoknak a nemes lelkű úri asszonyoknak névsorából, akik hetenként egy, vagy több izben egy-egy szegény tanulót ebédkoszttal láttak el, — másolási hiba folytán — kimaradt id. Hadházy Sándorné és Sykó Lajosné (hetenkint egy-egy ebéd). Az intézet és a tanuló ifjúság nyilvánosan ezuton fejezi ki háláját és köszönetét nevezett úrasszonyoknak.

Több olvasónknak. Arra a kérdésére, hogy az olcsóbb nyomdai árak mellett miért nem száliltottuk le folyóiratunk előfizetési árát? a következő választ adhatom: A D. F. Egyletnek misszói hivatásából kifolyólag szórványokba, szükségkivánta helyekre sok ingyenes példányt kell küldeni, 100—200 darabot kitesz az ilyen havonkénti példányok száma! Ezeknek árát előfizetőink befolyt dijából kellett hogy fedezzük. Kérjük vegyék figyelembe azt is, hogy ezek mellett hány olyan hivünknek küldtük és küldjük, akik előfizetőknek jelentkeztek, de évek óta nem fizetnek! Nehéz igazságot tenni. De — mint értesültem — most a választmány és közgyűlés foglalkozni fog az előfizetési dijak leszáliltásával.

Nyugtázás. A februr havi nyugtázásból kimaradt: Müller Géza 1929—1932-re; Ürmösi Jenő alapitási dijba 100 lei. Az egylet pénztárába február 22-től április 24-ig előfizetési és tagsági dijat fizettek: Botár Andor Aranyosgyéres, Hegyi János Parkstadt, Dávid F. Egylet Fiatfalva, Dávid F. Egylet Korond, Buzogány Elek Marosvásárhely, Nagy Lázár Korond 1933-ra; Boros Jenő Székelykeresztur, Székely Sándor Kolozsvár 1932—1933-ra; Szentmártoni Kálmán Székelykeresztur 1929—1933-ra; Unitárius Leányegyház Aranyosgyéres 1933 első felére; Csutak Józsefné Héjjasfalva 1931-re, Gál Lajos Alsógáld, Nagy Béla Marosvásárhely 1932-re; Barabás Lajos Székelykeresztur 1931—1932-re (100 L.), Gál József Székelykeresztur 1928—1932-re, Fekete József Kis-Adorján 1928ra; Unitárius Egyházközség Szentiványlaborfalva, Unitárius Egyházközség Sepsiszentgyörgy, Unitárius Egyházközség Kilyén, Barabás Mihály, Ütő Gábor, Kiss Károly, id. Köntés Ferenc, Dr. Fekete Sándor, Korodi Ferenc, id. Szabó Mózes, ifj. Szabó Mózes, Demes Károly, Ütő Áron, Ütő Irma, Vida Géza, Barabás János, Téglás Albert Sepsiszentgyörgy 1933-ra; Unitárius Egyházközség Korond, Ütő Béla Maksa, Ince Béla, József Lajos Sepsiszentgyörgy 1932-re; Unitárius Egyházközség Alsóboldogfalva 1929—1932-re; Farkas Domokos Korond, Ürmösi Jenő Kolozsvár, Dr. Zsakó Andor Budapest 1932—1933-ra; Kocsis György Balázsfalva, Iszlai Albert Szentgerice, Unitárius Nőegylet Homorodjánosfalva 1931—1932-re; Unitárius Egyházközség Szentgerice 1926—1929-re; Unitárius Egyházközség Nagyenyed 1930—1931-re, Kónya Lőrincné Okland 1933-ra, Bedő Ferenc Fogaras 1926—1932-re, Balogh Miklós Aranyosgyéres 1931-re; Unitárius Egyházközség M. Sáros 1933-ra. *Gálfi Lőrinc*, pénztárnok.

Minden kézirat Urmösi József címére küldendő. Cluj-Kolozsvár, Unitárius kollégium.

Előfizetési ár: Egész évre 60 L., Magyarországra 90 L., Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 Leit egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 1000 L., Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztároshoz küldendő.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R.-T. Cluj-Kolozsvár.